

Detaljplan för
Mälarparken och Mälarparksvägen,
Öster Mälarstrand, Västerås

Antagandehandling, 2013-08-12, dnr: 2011/66-BN 213

Stadsbyggnadskontoret, Västerås stad

PLANPROCESSEN

I detaljplanen ges en samlad bild av markanvändningen och hur miljön är tänkt att förändras eller bevaras. Under samrådsskedet för planförslaget ges berörda möjlighet att lämna synpunkter på förslaget. Därefter sker en bearbetning av planförslaget som sedan ställs ut för granskning av allmänheten. I antagandeskedet antas detaljplanen av byggnadsnämnden eller i vissa fall av kommunfullmäktige. Antagandebeslutet vinner efter tre veckor laga kraft om inte beslutet överklagas.

Figuren ovan illustrerar i vilket skede detaljplanen befinner sig i.

TIDPLAN

Detaljplanen handläggs med normalt planförfarande. Planförslaget har varit utställt för granskning, Detaljplanen beräknas bli antagen av byggnadsnämnden i oktober och vinna laga kraft i november 2013.

HANDLINGAR

Planhandlingarna består av:

- Plankarta med bestämmelser
- Planbeskrivning
- Illustrationskarta
- Miljökonsekvensbeskrivning, MKB, 2013-05-03

Hans Larsson
Tel: 021- 39 12 54

Postadress:
Stadshuset
Stadsbyggnadskontoret
721 87 Västerås

E-post:
stadsbyggnadskontor@vasteras.se
Hemsida: www.vasteras.se

Telefon:
Växel: 021 – 39 00 00
Telefax: 021 – 39 05 79

PLANBESKRIVNING

Översiktskarta med planområdet markerat.

SYFTE

Detaljplanens syfte är att fullfölja två av intentionerna i den fördjupade översiktsplanen för Centrala Mälärstranden genom att:

- Pröva möjligheten för en delvis ny sträckning av Mälarparksvägen, från Björnövägen till Öster Mälärstrands allé, samt en ny anslutning av Mälarparksvägen till Björnövägen. Dessutom ska möjligheten att anordna en gång- och cykelväg utmed Mälarparksvägens nya sträckning prövas.
- Säkerställa Mälarparkens värden som naturmark och att utveckla parkens vistelsevärden.

PLANOMRÅDETS FÖRUTSÄTTNINGAR

LÄGE OCH OMFATTNING

Planområdet ligger omkring 2 kilometer från Västerås centrum och omfattar ungefär 22 ha.

I och med att stora delar av Öster Mälärstrand nu är färdigbyggt och att det bor ett stort antal människor i området finns ett behov att få en effektiv vägranlutning, med en gång- och cykelväg, från Björnövägen.

För Mälarparken finns idag ingen detaljplan. För att säkerställa att parken och dess utveckling i framtiden ska den planläggas som allmän platsmark, park.

MARKÄGOFÖRHÅLLANDEN

Västerås stad äger marken inom planområdet.

TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN

Översiktliga planer

För planområdet gäller Översiktsplanen för Centrala Mälärstranden, Öp 56. I översiktsplanen redovisas en ny sträckning av Mälarparksvägen. Mälarparken pekats ut som park.

Detaljplan

I detaljplanen för Viksängskyrkan (Dp 1274 från 1996) finns en förberedelse för en ny sträckning av Mälarparksvägen. Till stora delar stämmer den då föreslagna vägsträckningen med den nu föreslagna sträckningen.

Planuppdrag

Byggnadsnämnden beslutade 2011-08-25 att ge Stadsbyggnadskontoret i uppdrag att upprätta en detaljplan för området. Fastighetsnämnden gjorde en framställan om planläggning i juni 2011.

Strandskydd

Delar av planområdet omfattas av strandskydd, dels inom 300 meter från Mälären och dels inom 25 meter på respektive sida om Mälarparksbäcken.

Planområdet (röd linje) med strandskyddet markerat med streckad svart linje.

Bedömning av miljöpåverkan

Byggnadsnämnden har i beslut 2011-08-25, § 766, tagit ställning till att detaljplanen ger en sådan betydande miljöpåverkan som avses i 6 kap. 11§ miljöbalken. I den övergripande MKB: n för Öster Mälärstrand, som upprättades i samband med detaljplan för Öster Mälärstrand etapp 2, gjordes en preliminär behovsbedömning för kommande detaljplaner inom området.

För den aktuella detaljplanen bedömdes att förekomst av och risk för markföroreningar kan medföra betydande miljöpåverkan enligt 6 kap. 11 § i miljöbalken. Påverkan på naturmiljön beskrivs också

som en viktig miljöaspekt som bör utredas. Mälarparken är ett av Västerås finaste ädellövskogsområden och har därför mycket stora naturvärden.

Vid den preliminära behovsbedömningen ingick den planerade skoltomten (och idrottsplatsen) i samma detaljplan som den nu aktuella. Detaljplanen omfattar nu inte dessa ytor och eftersom det är på dessa ytor som risk kan finnas för markföroreningar, ingår därför inte markföroreningar i MKB: n som en miljöaspekt som bör utredas vidare. På skoltomten och området för skolidrottsplatsen har marksaneringar utförts.

MARK OCH VEGETATION

Förorenad mark

Marken inom Mälarparken har vid översiktliga utredningar bedömts som naturmark där inga markföroreningar bör finnas och marken har därför inte undersökts i samma omfattning som resterande del av Öster Mäljarstrand. I riskbedömning, Centrala Mäljarstranden, Västerås 2007, beskriver Kemakta planområdet som grönområde där inga andra verksamheter har pågått. Inga markprover har visat att området är förorenat. Detta kan bekräftas av de flygbilder som staden har och därför har inte befintlig och blivande vägsträckning undersökts med avseende på markföroreningar. Upptäcks föroreningar vid blivande grävarbeten, ska dessa anmälas till och behandlas i samråd med berörda myndigheter.

På angränsade områden för skoltomt och skolidrottsplats har marksaneringar utförts med avseende på olja som har läckt från en tidigare cistern.

Grundundersökning för den blivande vägen har inte gjorts eftersom marken bedöms vara naturmark, med morän och berg.

Himlabacken är med i Länsstyrelsens databas över förorenade områden. Det beskrivs som en Avfallsdeponi med schaktmassor, men det kan inte uteslutas att det kan finnas annat avfall i deponin. Eventuella åtgärder i det berörda området bör därför föregås av markundersökningar.

Natur- och kulturmiljö

I Västerås Översiktsplan 2026 anges att riktlinjerna i "Grönstrukturplan för Västerås tätort" ska tillämpas. I Grönstrukturplanen redovisas Mälarparken som ett mycket värdefullt grönt område. Ett syfte med planen är att säkerställa Mälarparkens värden som naturmark och att utveckla parkens vistelsevärden

FORNLÄMNINGAR

Inga kända fornlämningar finns i området. Om fornlämningar påträffas i samband med exploateringen måste arbetet avbrytas och anmälan göras till länsstyrelsen.

I planområdets västligaste del, vid infarten till Försegelgatan, finns en kulturhistorisk lämning, ett minnesmärke i granit. Stenen är rest till minne av soldater fallna i strid under åren 1623-1923.

GATOR OCH TRAFIK

Gatunät

Mälarparksvägen används idag som en infart till Öster Mäljarstrand. Standarden är för låg för den ökade trafikmängden och trafiksäkerheten för gående och cyklister är bristfällig.

Gång- och cykelvägnät

Befintlig gång- och cykelväg finns endast utmed Björnövägen, i de norra delarna av planområdet. Längs med Mälarparksvägen saknas idag gång- och cykelväg.

Vid Viksängskyrkan finns en väl fungerande trafiksignal för oskyddade trafikanter. Den har däckare och känner av cyklister som inte behöver trycka på en knapp. Den signalregerade övergången är uppskattad av äldre och funktionshindrade.

Kollektivtrafik

I stadens kollektivtrafikprojekt SmartKoll föreslås en stomlinje på Björnövägen. Busshållplatserna är belägna dels på den södra sidan av Björnövägen strax norr om Viksängskyrkan och dels på den norra sidan av Björnövägen strax väster om den nya anslutningen av Björnövägen.

TEKNISK FÖRSÖRJNING

Dagvatten

Dagvattenavledningen genom Mälarparksbäcken orsakar översvämningssproblem vid den nya bebyggelsen inom Öster Mälärstrand. Vissa åtgärder i den nedre delen av Mälarparksbäcken har gjorts för att öka avbördningskapaciteten, men dessa är otillräckliga.

Detta beskrivs mer under avsnittet Teknisk försörjning på sid 7. De föreslagna åtgärderna ligger utanför planområdet.

Fjärrvärme

Genom Mälarparken ligger en huvudledning för fjärrvärme, längs gc-vägen öster om Mälarparksvägen och vidare mot Björnövägen.

FÖRSLAG TILL FÖRÄNDRING

PARK/NATUR

Tekniska nämndens stab (TNS) har angett inriktningen för den framtida skötseln av Mälarparken. Denna syftar till att behålla parkens nuvarande karaktär med omväxlande biotoper samt ett rikt fågelliv och värdefull vegetation. Inom parken finns det en kombination av ek-hassellundar, som innehåller halvöppna rum som lockar till picknic, samt i södra delen av parken ett område med mycket gammal tallskog. Insprängd i skogspartierna finns det rester av ängs- och hagmarker där det fortfarande växer betes- och slåttergynnad flora. Den tidiga vårfloran består av rikligt med beståndsbildande mattor av bland annat blå- och vitsippa samt svalört. Vegetationen ska gallras så att ek och hassel tunnas ur för att skapa en öppnare och mer lundrik vegetation. I de södra delarna av parken bör tallskogen öppnas upp så att tallstammarna blir mer solbelysta. Några ekstockar kan lämnas kvar som s.k. faunadepåer samt att en del ris kan samlas i högar för att få en biologisk mångfald.

Eventuellt kan småvatten skapas, på ställen som idag har högt grundvatten.

Planförslagets genomförande innebär att en ny gång- och cykelväg anläggs längs Mälarparksvägen och vidare till befintlig gc-väg längs Öster Mälärstrands allé ner mot Mälaren och Lasse Färnlöfs plats. Denna gc-väg ska korsa Mälarparksvägen på lämpligt sätt och kopplas ihop med befintlig grusväg vidare österut genom Mälarparken fram till Regattagatan vid Mälarparksmotet. Dessa gc-vägar föreslås vara asfalterade och belysta.

Den kan bli aktuellt att anlägga en motionsslinga inom Mälarparken.

NATUR- OCH KULTURMILJÖ

GATOR OCH TRAFIK

Mälarparksvägen

Sträckningen av den nya Mälarparksvägen följer till stora delar befintlig sträckning. Där den inte följer sträckningen (i den norra delen) går den över dagens parkeringsplatser vid kyrkan och över de gamla tennisbanorna. Sträckningen har valts för att ta bort eller skada så få träd som möjligt och minimera intrånget i den värdefulla naturmarken. Vägbredden är 7 meter. Beräknad trafikmängd på Mälarparksvägen när Öster Mälärstrand är fullt utbyggd är 2-3000 fordon per dygn.

Det är mycket viktigt att schakt och fyllning för Mälarparksvägen och gc-vägar och görs på ett så skonsamt sätt som möjligt

Anslutningen till Björnövägen är utformad som en T-korsning, enligt planillustrationen. Planen ger dock möjlighet att någon gång i framtiden bygga en rondell. I dagsläget bedöms en sådan inte vara aktuell, eftersom det redan finns två rondeller vid andra tillfartsvägar till Öster Mälärstrand. Med anledning av att en stomlinje för bussar ska trafikera Björnövägen bedöms att ytterligare rondeller inte bör tillkomma längs vägen.

Infart till Viksängskyrkan sker från Mälarparksvägen. Kyrkans befintliga parkeringar väster om Mälarparksvägen tas bort och ersätts av nya på den egna fastigheten, i princip enligt planillustrationen. Parkeringen är utformad så att så mycket få värdefulla träd riskerar att behövas tas bort eller skadas. Fastighetsbildningen är sedan tidigare anpassad till dessa förhållanden.

Gång- och cykelvägar

En ny gång- och cykelväg föreslås längs Mälarparksvägen, från befintlig gc-väg vid kyrkan och med anslutning till befintlig gc-väg längs Öster Mälärstrands allé. Gång- och cykelvägen ges en vindlande sträckning som anpassas till befintliga träd och terrängförhållanden och den föreslås få belysning.

TEKNISK FÖRSÖRJNING

Dagvatten

Vid större regn har det blivit översvämningar inom den nya bebyggelsen i Öster Mälärstrand och på olika sträckor längs Mälarparksbäcken. Detta beror på att Mälarparksbäcken inte kan avleda tillräckligt med vatten. (max 2,5 kbm/s). För att kunna avleda mer vatten (upp till 8, 5 kbm/s – motsvarande ett 5-års regn) föreslås att större vattenmängder avleds från bäcken till grönområdet öster om bäcken och vidare till Mälaren. En särskild utredning kring detta har tagits fram i samarbete mellan MUAB, fastighetskontoret och Mälarenergi AB.

Föreslagna åtgärder i utredningen (anläggande av invallningar som mjuka kullar, flytt av gc-vägar mm) ligger inte inom planområdet. Genomförandet av dessa kommer att samordnas med utbyggnaden av Mälarparksvägen. Delar av åtgärderna kräver marklov.

Dagvattnet från Mälarparksvägen avvattnas till svackdiken längs vägen. Detta ger dagvattnet en viss fördröjning och rening. Den planerade trafikmängden på Mälarparksvägen är inte av den omfattningen att särskilda reningsåtgärder krävs.

HANTERING AV STRANDSKYDD

Delar av planområdet omfattas av strandskydd, dels inom 300 meter från Mälaren och dels inom 25 meter på respektive sida om Mälarparksbäcken, se karta på sid. 4.

Strandskyddet föreslås behållas inom huvuddelen av planområdet, i de delar som är markerade med NATUR i planförslaget.

Strandskyddet föreslås upphävas inom ett mycket begränsat område av detaljplanen, för en ca 80 meter lång och 8 m bred sträcka av Mälarparksvägen, med beteckningen LOKALGATA i planen. Det bedöms här finnas särskilda skäl att upphäva strandskyddet, enligt 7 kap. 18 c § Miljöbalken. Detta område är idag ianspråktaget på ett sådant sätt att det saknar betydelse för strandskyddets syfte, eftersom det består av hårdgjorda (grusade) ytor som till vissa delar är marksanerade och förberedda för exploatering.

På plankartan införs en administrativ bestämmelse för detta område; a1 = strandskyddet upphävs inom område markerat med a1.

KONSEKVENSER AV PLANENS GENOMFÖRANDE

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING, MKB

Detaljplanen bedöms ge en sådan betydande miljöpåverkan som avses i 6 kap. 11§ miljöbalken. En miljöbedömning med miljökonsekvensbeskrivning har därför upprättats enligt kraven i PBL 5 kap 8§. Här redovisas en sammanfattning av den MKB som upprättats för detaljplanen (SWECO 2013-05-03).

Sammanfattning av miljökonsekvensbeskrivning

Sammantaget bedöms planförslaget ge **måttliga positiva konsekvenser** avseende **trafik och säkerhet**. Det är främst med anledning av den förbättrade trafiksäkerheten för cyklister och fotgängare då en separat gång- och cykelväg byggs längs Mälarparksvägen. Vilket korsningsalternativ som väljs vid Björnövägen (T-korsning eller cirkulationsplats) är inte avgörande för framkomlighet och säkerhet för cyklister. Båda alternativen kan utformas så att dessa aspekter tillgodoses.

Planförslaget bedöms medföra **måttliga positiva konsekvenser** avseende **rekreation och friluftsliv**. Tillgängligheten förbättras genom det nya gång- och cykelstråket. Utveckling av Mälarparken kommer att medföra att boende i stadsdelen får bättre möjligheter till högkvalitativa, bostadsnära och varierade rekreativmöjligheter.

Etableringen av vägen innebär ett ingrepp i naturmiljön. Sammantaget bedöms planförslaget emellertid medföra **måttliga positiva konsekvenser** avseende **naturmiljön**. Det beror på att de skötselåtgärder som föreslås bedöms kunna bidra till att utveckla parkens värden både ur naturmiljö- och rekreationssynpunkt, till nytta för både människor, växter och djur. Cykelbanans och vägens utformning och läge har anpassats till den omgivande miljön, för att minimera antalet träd som behöver tas bort.

MILJÖKVALITETSNORMER

Utomhusluft

Genomförandet av planen bedöms inte medföra en negativ inverkan på gällande miljökvalitetsnormer för utomhusluft, avseende halterna för kvävedioxid, kväveoxider, svaveldioxid, kolmonoxid, bly, bensen, partiklar (PM10 och PM2,5).

Vattenförekomster

Genomförandet av planen bedöms inte medföra en negativ inverkan på gällande miljökvalitetsnormer för vattenförekomster, avseende god kemisk och ekologisk status för ytvatten samt grundvattnets kemiska och kvantitativa status.

GENOMFÖRANDEFRÅGOR

ORGANISATIONSFRÅGOR

Ansvarsfördelning och huvudmannskap

Mälärstrandens utvecklingsbolag (MUAB) bygger Mälärparksvägen och bekostar huvuddelen av denna, och lämnar över den till staden. Västerås stad är huvudman för parkmark och gata inom planområdet.

FASTIGHETSÄTTSLIGA FRÅGOR

Fastighetsbildning

Fastigheten Viksängskyrkan 1 är anpassad till den föreslagna vägsträckningen. Viksängskyrkan 1 belastas av ett s.k. officialservitut bildat 1996-10-08, akt 1980K-1996/100.2, med ändamål väg till förmån för Västerås 1:128. Till förmån för Viksängskyrkan 1 finns ett officialservitut, bildat 1996-10-08, akt 1980K-1996/100.1, med ändamål parkering som belastar Västerås 1:128. Vid genomförandet av detaljplanen kommer Mälärparksvägen att få ändrad sträckning och gå över nuvarande servitutsområdet för parkeringen, vilket medför att kyrkans parkering behöver flyttas in på egen fastighet. Detaljplanen får till följd att de två officialservituten inte längre behövs och därmed ska upphävas vilket görs som en lantmäteriförrättning. Ansökan om fastighetsbildning sker till Lantmäterimyndigheten.

Avtal

Idag finns ett avtal mellan Västerås stad och Västerås kyrkliga samfällighet, som reglerar stadens tillgänglighet till den del av Mälärparksvägen som går över kyrkans fastighet och kyrkans rätt att disponera den del av parkeringen som ligger på stadens mark. Ett genomförande av Mälärparksvägens nya sträckning förutsätter att kyrkans parkering flyttas in på den egna fastigheten och att avtalet sägs upp. För detta ansvarar Fastighetskontoret.

KONSEKVENSER FÖR FASTIGHETSÄGARE OCH ANDRA BERÖRDA

Planens genomförande innebär att officialservitutet med ändamål väg upphävs vilket medför att allmän trafik inte längre har rätt att köra över Viksängskyrkan 1. Planens genomförande innebär också att officialservitutet med ändamål parkering upphävs. För Viksängskyrkan 1 medför det att de inte längre kommer att ha rätt att disponera området. Eftersom de efter plangenomförandet kommer att ha möjlighet att disponera hela sin fastighet finns därför möjlighet att anordna parkering där istället.

EKONOMISKA FRÅGOR

Utbyggnaden av Mälarparksvägen och gång- och cykelvägar bekostas i huvudsak av exploateringsmedel, enligt det Ram- och exploateringsavtal som upprättats mellan Västerås stad och MUAB, daterat 2006-06-12. En mindre del bekostas av Västerås stad, genom Tekniska nämndens stab.

Planarbetet bekostas av Västerås stad.

TIDPLAN FÖR GENOMFÖRANDET AV PLANEN

Detaljplanen beräknas vinna laga kraft i november 2013.

Projektering av Mälarparksvägen pågår för tillfället. Byggstart planeras till slutet av 2013 och byggnationen bedöms vara klart före sommaren 2014.

ADMINISTRATIVA FRÅGOR

Planens genomförandetid är 5 år.

MEDVERKANDE TJÄNSTEMÄN

Hans Larsson/Stadsbyggnadskontoret, Kristoffer Jasinski, Helena Andersson, Nils Forsberg/Tekniska nämndens stab, Ulf Edvardsson/Fastighetskontoret, Kenneth Hammarström/Mälarenergi AB och Stefan Jönsson/MUAB.

STADSBYGGNADSKONTORET

Hans Larsson
Planchef